

X kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI DO SPRAW
KONTROLI PAŃSTWOWEJ
(NR 43)
z dnia 22 stycznia 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 43)

22 stycznia 2025 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Sawickiego (PSL-TD)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– informacja prezesa Najwyższej Izby Kontroli dotycząca planu pracy NIK na 2025 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marian Banaś** prezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk** i **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dobry wieczór, witam państwa. Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Stwierdzam kworum.

Witam prezesa Mariana Banasia wraz z całą ekipą. Witam panią poseł. Witam panów posłów.

Porządek dzienny posiedzenia przewiduje informację prezesa Najwyższej Izby Kontroli, dotyczącą planu pracy NIK na 2025 r. Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie ma uwag. Stwierdzam, że porządek dzienny posiedzenia został przyjęty.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Bardzo proszę pana prezesa NIK, pana Mariana Banasia, o przedstawienie planu pracy NIK na 2025 r.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli Marian Banaś:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, NIK swoje zadania wykonuje na podstawie rocznego planu pracy. Zgodnie z ustawowym obowiązkiem przedkładam państwu uchwalony przez Kolegium Najwyższej Izby Kontroli 23 października 2024 r. plan pracy NIK na 2025 r.

W 2025 r. działalność kontrolna NIK będzie koncentrowała się na obszarach, które mają decydujące znaczenie dla bezpieczeństwa państwa, jego rozwoju i jakości życia obywateli. Wysoka Komisjo, opracowanie planu pracy jest wieloetapowym, złożonym procesem. Uczestniczą w nim wszystkie jednostki organizacyjne NIK, radcy prezesa NIK i członkowie Kolegium NIK. Obszary przewidziane do kontroli oraz tematy do planu pracy NIK na 2025 r. typuje powołany zarządzeniem prezesa NIK komitet sterujący oraz grupa planowania kontroli. Podstawą do sformułowania tematów kontroli jest prowadzona ustawicznie przez specjalistów z poszczególnych departamentów i delegatur NIK analiza ryzyka w kluczowych dla funkcjonowania państwa obszarach. W trakcie przygotowywania planu pracy przeanalizowano 397 propozycji tematów kontroli, z czego 238 tematów zostało zgłoszonych przez jednostki administracyjne NIK, w tym również pojedynczych kontrolerów, a 159 analizowanych tematów to sugestie podmiotów zewnętrznych. Podczas planowania kontroli staramy się też wychodzić naprzeciw oczekiwaniom państwa posłów, dlatego NIK włącza do planu pracy propozycje tematów kontroli zgłaszane m.in. przez organy Sejmu. Do planu pracy NIK na 2025 r. komisje sejmowe zgłosiły 104 propozycje tematów kontroli. Zostały one wnikliwie przez nas przeanalizowane. Chcę z satysfakcją podkreślić, że sugerowane przez posłów tematy kontroli były w wielu przypadkach zgodne z tematami wyłonionymi w trakcie naszych analiz. Ta zbieżność wskazuje na trafne typowanie obszarów wymagających kontroli. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej zarekomendowała 46 tematów kontroli. NIK uwzględniła w planie pracy na 2025 r. blisko jedną czwartą, czyli 30%, tych propozycji. Obszary kluczowe dla funkcjonowania państwa zostaną zbadane w trakcie 90 kontroli planowych.

Wysoka Komisjo, NIK uznała, że priorytetowym obszarem badań powinno pozostać zapewnienie bezpieczeństwa narodowego. To w obecnym czasie zadanie najistotniejsze dla naszego państwa. W planie pracy na 2025 r. uwzględnione zostały kontrole badające bezpieczeństwo państwa w szerokim, wieloaspektowym ujęciu. NIK skontroluje m.in. zapewnienie

bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej w portach morskich RP oraz funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej i podmiotów zależnych, a także stan przygotowań Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Spodziewaną wartością tej kontroli będzie dokonanie diagnozy stanu przygotowań poszczególnych formacji oraz w przypadku zdiagnozowania nieprawidłowości rekomendowanie działań, które poprawią poziom bezpieczeństwa państwa. Skontrolujemy też przygotowanie do realizacji zadań przez służbę kontrterrorystyczną Policji, osiągnięcie zdolności do realizacji zadań przez Wojska Obrony Terytorialnej, pozyskanie i wdrożenie na potrzeby Sił Zbrojonych RP armatohaubic samobieżnych K9, reglamentację dostępu do broni palnej.

Część wydatków ponoszonych na obronność była dotychczas niedostępna dla kontroli NIK. W 2022 r. w Banku Gospodarstwa Krajowego został utworzony Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych. Zmieniony sposób pozyskiwania środków na cele obronne, poza budżetem państwa MON, spowodował wyłączenie znaczonych wydatków spod corocznej kontroli wykonania budżetu państwa. NIK w 2025 r. zbada oszacowanie, gromadzenie i wydatkowanie środków z Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych.

NIK przyjrzy się także budowie zapory elektronicznej na granicy polsko-rosyjskiej oraz inwestycjom na zabezpieczenia fizyczne i elektroniczne na granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi. NIK poświęci wiele uwagi zagadnieniom cyberbezpieczeństwa. NIK również skontroluje przygotowania szpitali do funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych, ochronę ujęć wód stanowiących infrastrukturę krytyczną, zabezpieczenia i ochronę muzeów, na wypadek sytuacji kryzysowych. Uwarunkowanie geopolityczne, wojna za naszą wschodnią granicą – te okoliczności spowodowały, że ponad dwie trzecie kontroli zaplanowanych przez NIK do realizacji w 2025 r. w różnym stopniu i w różnych perspektywach odnosi się do szeroko rozumianego zapewnienia bezpieczeństwa narodowego.

Istotnym obszarem badań NIK będą również finanse i gospodarka. Konstytucja RP stawia naczelny organ kontroli państwowej w roli strażnika finansów publicznych. Dbając o zgodne z prawem, gospodarne, celowe i rzetelne wydatkowanie środków publicznych, skontrolujemy wykonanie budżetu państwa i realizację założeń polityki pieniężnej w 2024 r. – tę kontrolę już rozpoczęliśmy. NIK sprawdzi także m.in. wybrane elementy gospodarki finansowej Narodowego Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego, realizację „Krajowego planu odbudowy i zwiększenia odporności” ze szczególnym uwzględnieniem wyboru i realizacji inwestycji przez samorząd gminny, a także wybrane wydatki spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz podmiotów zależnych i powiązanych oraz wydatkowanie środków z Funduszu Reprywatyzacji, bowiem NIK w ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. wskazywała na potrzebę zmian w zasadach jego funkcjonowania.

NIK zaplanowała również szereg badań w obszarach istotnych z perspektywy codziennej jakości życia obywateli i spraw społecznych. NIK sprawdzi, czy szpitale kliniczne prawidłowo realizowały swoje zadania w zakresie działalności leczniczej, dydaktycznej i naukowej, czy program „Samodzielność – aktywność – mobilność” jest skutecznym narzędziem wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz czy rządowe programy mieszkaniowe były realizowane prawidłowo i skutecznie.

W obszarze dotyczącym środowiska naturalnego zbadane zostaną m.in. działania na rzecz ograniczenia zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia wód powierzchniowych płynących oraz zapewnienia prawidłowej reakcji na takie zagrożenia. Skontrolujemy też przeciwdziałanie skutkom susz.

Wysoka Komisjo, NIK w 2025 r. będzie kontynuowała kontrole rozpoczęte w ubiegłym roku, w tym kontrolę zleconą przez marszałka Sejmu – finansowanie Kościołów i innych związków wyznaniowych oraz niektórych związanych z nimi podmiotów przez jednostki publiczne. W kontroli tej uczestniczy trzynaście departamentów i delegatur NIK, to bardzo szeroka kontrola, która angażuje duży zespół kontrolerów.

NIK w 2025 r. będzie również aktywna na arenie międzynarodowej. Przewidujemy czynny udział w pracach INTOSAI i EUROSAI, a także kontynuację prac nad kontrolami międzynarodowymi, zarówno w charakterze koordynatora, jak i uczestnika takich kontroli. We współpracy z najwyższymi organami kontroli Litwy, Słowacji, Czech i Ukrainy NIK przeprowadzi kontrolę realizacji prawa do nauki dla dzieci z Ukrainy w polskich szkołach.

Tu muszę państwu zaznaczyć, że Kolegium NIK 15 stycznia bieżącego roku zatwierdziło nowy tytuł i cel głównej kontroli. Uległ on zmianie w związku z porozumieniem dotyczącym prowadzenia tej skoordynowanej kontroli zawartym pomiędzy najwyższymi organami kontroli Polski, Litwy, Czech, Słowacji i Ukrainy. NIK będzie prowadzić równoległe kontrole doraźne. Na bieżąco reagujemy na sygnały o nieprawidłowościach.

Wysoka Komisjo, NIK badając poszczególne instytucje i różnorodne zagadnienia, przez lata swojej działalności zgromadziła ogromną wiedzę, która jest pomocnym narzędziem w administrowaniu krajem. Na podstawie naszych analiz, sugestii komisji sejmowych i innych podmiotów zewnętrznych oraz skarg otrzymywanych od obywateli precyzyjnie typujemy do kontroli dziedziny obarczone ryzykiem występowania poważnych systemowych nieprawidłowości. W trakcie kontroli wykonujemy swoistą fotografię rzeczywistości i formułujemy konkretne wnioski, które mogą przyczynić się do naprawy państwa – taka jest właśnie nasza podstawowa misja, którą NIK wypełnia i będzie wypełniać w interesie obywateli i państwa.

Dziękuję państwu za uwagę. Jednocześnie chcę państwu powiedzieć, że są z nami moi zastępcy, jak i również pozostali pracownicy, którzy zajmują się planowaniem i nadzorem nad kontrolami. Tak że jeżeli będą pytania, to państwo macie tu w pełni kompetentny zespół do udzielenia odpowiedzi. Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo, panie prezesie.

Otwieram dyskusję. Kto z pań posłanek, panów posłów, chce się wypowiedzieć, zabrać głos? Pan poseł Witek się patrzy i nie wie. Bardzo proszę.

Poseł Przemysław Witek (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Ja czekałem, aż poseł Szarama coś powie i żeby od razu... Ale dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Ja tu prowadzę dyskusję. Pan poseł Witek. Poseł Szarama czeka w kolejce.

Poseł Przemysław Witek (KO):

Szanowny panie prezesie wraz z współpracownikami, mnie się ten plan pracy wydaje o wiele ciekawszy niż ubiegłoroczny – przyznaję to szczerze. Przejrzałem go już wcześniej. Zaznaczyłem teraz jeszcze dla porządku kilka pozycji, do których chciałbym wrócić. Plan ciekawy, plan różnorodny. Niektóre jednostki co bardziej ambitnie do tego podeszły, zaplanowały siedem kontroli – mówię o delegaturach – niektóre mniej, bo trzy, ale to wcale nie oznacza, że wyniki i produkty będą gorsze. Zachowany bezpieczny i bliski podejściu EUROSAI dwudziestoprocentowy obszar na kontrole doraźne – to dobrze.

A na co chciałem zwrócić szczególną uwagę – tu będę miał do was, NIK-owców, pytanie, bo wiem, że to był zawsze problem. Problem ten, zdaje się, w ostatnich latach się zwiększył czy mocno jakby nabrzmiął. Mamy kontrolę Departamentu Gospodarki Skarbu Państwa i Prywatyzacji, gdzie chcemy skontrolować wybrane wydatki spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz podmiotów zależnych i powiązanych. Pamiętam, że w NIK mieliśmy taką ekspertyzę pana profesora Nowaka-Fara, który jak nas spółki wiecznie wyganiały i nie pozwalały nam się kontrolować... Temat wybrzmiał i tu wszyscy przyznamy, że faktycznie, kiedy w ubiegłych latach chcieliśmy wejść do Orlenu, to był ten spór. I jak sobie NIK zamierza teraz poradzić? A o ile pamiętam, ustawa w tym zakresie, kompetencje z niej wynikające i inne przepisy nie zostały skorygowane. Ja zakładam, że teraz są trochę inne czasy i te spółki mogą nas wpuszczać na te kontrole, ale problem pozostał i to nie może być zależne od tego, że rządzi taka czy inna opcja albo że prezesa się lubi czy nie lubi. Ambitny temat, ale mnie się wydaje, że ciągle obwarowany tym wysokim ryzykiem – nazwijmy to – dobrego bądź złego samopoczucia zarządów spółek.

Bardzo dobra inicjatywa Departamentu Infrastruktury – rządowe programy mieszkaniowe. Coś, z czym ciągle, od 1990 r., nie potrafimy sobie w tym państwie dać rady albo robimy to lepiej lub gorzej. Mogę się domyślić, czego to będzie dotyczyło, ale to fajnie, bo jest cała duża inicjatywa prowadzona przez Krajowy Zasób Nieruchomości. Dobrze by było wiedzieć, czy zapoczątkowany za rządu PiS kierunek teraz się broni i czy wydatki ponoszone z budżetu państwa są zasadne, bo już rozpoczęły się budowy. W samym moim Lublińcu powstaje blok – to dobrze,

natomiast warto by było wiedzieć, czy to są inwestycje zasadne, nieprzełacane, czy value for money było przeprowadzone w sposób właściwy. To ważna sprawa.

Widzę, że ktoś się pokusił – Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego – o kontrolę funkcjonowania Centralnego Ośrodka Sportu oraz ośrodków przygotowań olimpijskich. Z pozoru by się wydawało, że to odgrzewany kotlet, bo w NIK robiono już sporo tych kontroli, ale w świetle tych świetnych ostatnich wyników naszych olimpijczyków – i nie mówię tu o paraolimpijczykach, tylko o tym sporcie olimpijskim – to wiemy, że trzeba się za to zabrać. Natomiast czy macie metodologię? Czy robimy to metodologią brytyjską? Czy robimy po naszymu i wyjdzie to co zawsze?

Bardzo ważna kontrola – Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego – stan przygotowań Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Mam pytanie – czy to będzie oklausem? Superważna kontrola. Chciałoby się, żeby w tej kontroli obok departamentu wiodącego – bo tak sobie to wyobrażam – mogły uczestniczyć jednostki terenowe. Jak wy to macie zaplanowane? Czy to jeszcze nie jest ten czas? Bo to jest bardzo poważna, nie wiem, czy nie najważniejsza kontrola. Już z tytułów wygląda, że klauzula by się nadawała. Pytam z ciekawości.

Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny – wszystkie tematy, ja sobie tu napisałem roboczo, że wszystkie są OK, bo wszystkie są absolutnie w najwyższym stopniu trafione.

Departament Środowiska – świetna kontrola przeciwdziałania skutkom suszy. Z pozoru nudna jak flaki z olejem, ale tak naprawdę my mamy deficyt wody większy niż Egipt. To jest coś, co jak będzie dobrze zrobione, to już dziś pozwoli podejmować właściwe ruchy.

Departament Zdrowia – choć nie jestem w Komisji Zdrowia, to jeśli chodzi o podstawową opiekę zdrowotną finansowaną ze środków publicznych, czyli ten nasz POZ, dziękuję NIK za zaproszenia i proszę o jeszcze.

Panele ekspertów – to się zawsze dobrze udaje. Nie chcę przez delegatury przechodzić, bo musiałbym znowu chwalić Katowice, trochę Opole i Wrocław, a wszystkie zgłosiły dużo dobrych tematów. Podobają mi się Kielce, gdzie może wreszcie się dowiemy prawdy o działalności stadnin koni w Michałowie i Janowie Podlaskim, bo kiedy ta stadnina popadła w swoje kłopoty, przypisywaliśmy to różnym kierownictwom. I teraz, jeżeli to się pozmieniało, to chciałbym, żebyśmy zobaczyli, jak wygląda sytuacja i co stało na przeszkodzie rozwoju tego pięknego sportu i tej hodowli.

Dziękuję państwu i dziękuję za dobrze przygotowany plan. Wiem, że został mocno przedyskutowany na Kolegium NIK, więc to jest moim zdaniem dobrej jakości, ambitny produkt. Dacie radę – jak zawsze. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo. Pan prezes Banaś przyglądał się z takim dużym niepokojem, jak pan poseł Witek mówił, ale nic jeszcze nie słyszałem, żeby kandydował na prezesa, więc spokojnie, omawiamy tylko plan pracy.

Bardzo proszę, pani poseł Bodnar.

Poseł Izabela Bodnar (Polska2050-TD):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni panowie prezesi, szanowni goście, po tej wnikliwej globalnej analizie państwa planu przez posła Witka, który jest doświadczonym, wieloletnim pracownikiem NIK – nie będę powtarzać. Natomiast chciałam wejść w temat delegatury wrocławskiej, dlatego że jestem wrocławianką. Widzę, że w planie pracy mamy dwie kontrole zaplanowane dla wrocławskiej delegatury, z czego jedna – wydaje mi się, że bardzo aktualna – dotyczy badania sprawozdania finansowego projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły za poprzedni rok. Będzie to już dziewiąta taka kontrola. Pierwsza odbyła się w 2017 r. Kontrole wykazywały mniejsze bądź większe nieprawidłowości. Zdaję sobie jednak sprawę, że są to kontrole finansowe, a nie kontrole zgodności czy wykonania zadań. Natomiast nasuwa mi się tu taka pewna refleksja – skoro NIK przez te ostatnie lata wykrywał nieprawidłowości, ujawniał wyniki pokontrolne, przekazywał zalecenia, to dlaczego projekt ochrony przeciwpowodziowej nadal nie spełnia swojej roli, patrząc na to, co wydarzyło się w tamtym roku, czyli kolejna tragiczna w skutkach dla Dolnego Śląska powódź? To nie jest oczywiście zarzut do państwa, do NIK, ale raczej taka smutna

refleksja, ponieważ mamy świetnie działającą instytucję, która wykrywa nieprawidłowości, działa politycznie, podaje mnóstwo wskazówek, kierunków, pomysłów naprawczych – i nadal ta sytuacja nie wskazuje na to, żeby te zmiany były wdrażane w sposób skuteczny, żeby przeciwdziałać tego typu kataklizmom. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję. Po co było sobie we Wrocławiu budować ponad sto mostów i blokować przepływ wody? A to tak... Jak Niemcy – to się nie poprawia.

Dobrze, kto z pań posłanek i panów posłów jeszcze chce zabrać głos? No to jednak pan poseł przewodniczący Szarama został przymuszony i z chęcią zabierze głos.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Ja sądzę, że pani poseł jeszcze powinna wspomnieć o potrzebie przeprowadzania kontroli we Wrocławiu, bo tam też nie najlepiej się dzieje.

Tu, szanowni państwo, jest zaplanowana spora liczba kontroli nieplanowanych – 20%. To jest dużo. I we wprowadzeniu, w pierwszym zdaniu, jest napisane, że NIK realizuje swoje zadania na podstawie rocznego planu pracy, który jest uchwalany przez Kolegium NIK i przedkładany Sejmowi RP, taka jest podstawa działania. Państwo zdecydowaliście się na nieco inną drogę, mówiąc o uelastycznieniu tychże kontroli. Też chciałem zwrócić uwagę, że państwo dokonaliście już pewnego uelastycznienia polityki kadrowej, co zdaniem wielu jest niezgodne z ustawą. A teraz to uelastycznienie tych przeprowadzanych kontroli. Też tu powstaje takie pytanie, czy to jest zgodne z ustawą, na podstawie której działa NIK. Czy to jest zgodne z tym przepisem, który mówi, że działa się na podstawie planu przedkładanego Sejmowi RP. Bo kontrole doraźne siłą rzeczy będą realizowane w jakiś sposób, w którym ani Sejm, ani Komisja nie zostaną wcześniej poinformowane. Jakby można było uzyskać informacje, co państwo rozumiecie przez kontrole doraźne rozpoznawcze. W jaki sposób to będzie działało? Na jakiej podstawie? Kontrole doraźno-rozpoznawcze, a później kontrole sprawdzające. W jaki sposób zapadają decyzje o tych kontrolach doraźnych, a w szczególności o tych kontrolach rozpoznawczych? Bo plan pracy NIK jest wręcz uchwalany przez Kolegium NIK. Te kontrole doraźne rządzą się nieco innymi prawami. Ponieważ tu zostało dokonane jeszcze takie dodatkowe rozróżnienie, więc prosiłbym o przekazanie informacji, w jaki sposób to będzie funkcjonować.

No jest to ogrom zadań, co przy ograniczonych środkach NIK... Bo wiemy, że niestety ten plan finansowy, który NIK założyła, nie będzie mógł być zrealizowany, Sejm ograniczył środki przeznaczone na NIK. Więc jest to ogrom zadań, który tu został przewidziany. Te kontrole doraźne w 20% będą dodatkowo powodować obciążenie kontrolerów, pracowników. Jak państwo organizacyjnie widziecie rozwiązanie tych spraw? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pan przewodniczący Kostuś.

Poseł Tomasz Kostuś (KO):

Bardzo dziękuję.

Ambitny, przekrojowy, interdyscyplinarny, a przede wszystkim bardzo potrzebny – tak mógłbym jednym zdaniem określić plan pracy NIK na 2025 r. Oczywiście gospodarka, środowisko, ochrona zdrowia, infrastruktura – to wszystko jest ważne. To zawsze było i jest w tym planie, ale najważniejsze – i za to chciałem serdecznie podziękować – są kontrole związane z szeroko pojętym bezpieczeństwem. Bo nie ma dzisiaj ważniejszej kwestii niż bezpieczeństwo, co jest wpisane w misję polskiej prezydencji, co wynika wprost z sytuacji międzynarodowej, co wynika wprost z tego, co dzieje się za naszą wschodnią granicą. Za to chciałbym raz jeszcze bardzo serdecznie podziękować. Chciałbym jednocześnie zapytać, czy te wszystkie kontrole mają klauzulę zastrzeżoną? Innymi słowy – czy będziemy mieli wgląd w wyniki tych kontroli? Czy jednak w trybie specjalnym – jeżeli będzie taka możliwość – będziemy mogli się z nimi zapoznać? To jest sprawa pierwsza.

I sprawa druga – korzystając z okazji, chciałbym zapytać o kontrolę, którą wywołałem w ubiegłym roku. Dokładnie rok temu. Wtedy pozwoliłem sobie zaproponować kontrolę doraźną dotyczącą dostępu do broni palnej, w szczególności w tym segmencie broni kolekcjonerskiej. Wiem, że ta kontrola została podjęta. Wiem, ponieważ kontaktowano się ze mną,

żeby uszczegółowić. Jeżeli pan prezes nie ma teraz takiej informacji, to jutro, pojutrze – ja oczywiście mogę na taką informację spokojnie poczekać.

I na koniec sprawa trzecia – czy dobrym wzorem ostatnich lat możemy liczyć na to, że jeżeli będzie taka sytuacja, wymagająca pilnie podjętych działań, jeżeli będzie sytuacja wątpliwa, to czy możemy zwracać się w ciągu roku o przeprowadzenie kontroli doraźnych? Oczywiście w sytuacjach szczególnych, uzasadnionych, ważnych i istotnych ze względu na interes państwa. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś z pan posłanek i panów posłów? Jeszcze pani poseł Bodnar. Bardzo proszę.

Poseł Izabela Bodnar (Polska2050-TD):

Szanowny panie przewodniczący, ja jeszcze mam taką sugestię z obszaru infrastruktury, a mianowicie mieszkalnictwa społecznego. Dlatego że do mnie jako posłanki wrocławskiej przychodzą regularnie przedstawiciele spółki TBS, czyli takiego obszaru budownictwa społecznego. Generalnie nie jest to problem tylko Wrocławia, jest to problem ogólnopolski. Prosiłabym, żeby zwrócić uwagę, bo wszyscy podkreślają te same rzeczy – brak transparentności w zarządzaniu tymi spółkami. Są to z reguły spółki miejskie. Czasami są to przedsięwzięcia prywatne, to wtedy sytuacja jest oczywiście inna. Ale tam, gdzie są to spółki miejskie, mieszkańcy zupełnie nie mogą się doprosić żadnej analizy kosztów działania tej spółki. Osoby zarządzające tymi spółkami kompletnie nie udostępniają tego mieszkańcom, a mieszkańcy za to płacą. Według mieszkańców koszty prowadzenia takiej spółki są dziewięciokrotnie większe niż na przykład spółdzielni, gdzie co do zasady materia nie jest bardzo inna. Tak samo, jeśli chodzi o zatrudnienie – jest tam ośmio-, dziewięciokrotnie większe zatrudnienie. Co jakiś czas mieszkańcom są podnoszone czynsze. Generalnie w Polsce mamy kilkaset, jak nie więcej, spraw sądowych, więc coś jest na rzeczy i w tym temacie tej transparentności brakuje. Więc jeżeli można, to warto byłoby przyjrzeć się tym TBS-om. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Witamy gościnnie panią poseł Skowrońską na naszym posiedzeniu.

Pani poseł, mam osobiste doświadczenia z tymi TBS-ami i z tym zachwytem części lewicowego, że tak powiem, naszego gremium sejmowego – i powiem szczerze, że po dziesięciu latach uczestniczenia w takim programie całe szczęście z tego się wywinąłem. Jest to naprawdę rzecz warta zbadania, bo w mojej ocenie jest to wielka pula do różnego rodzaju oszustw, którym niestety konsumenci czekający na niby łatwe mieszkanie są poddawani. Tak że to bardzo dobra uwaga.

Panie prezesie, bardzo proszę, teraz pan ma głos. Może pan odpowiadać na wszystkie zadane pytania i jeszcze więcej.

Prezes NIK Marian Banaś:

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, odpowiadam może od ostatniego pytania, kontroli dotyczącej dostępu do broni palnej. Oczywiście my robimy kontrolę wstępną, rozpoznawczą – i to jest odpowiedź również na pytanie pana posła Szaramy, że właśnie w tej rozpoznawczej kontroli dopiero badamy podstawowy problem i w wyniku tego rozpoznania robimy kontrolę planową. To jest po to, aby nie tracić niepotrzebnie czasu i nie wchodzić w pewne obszary, gdzie nie mamy zrobionej dokładnej analizy ryzyka. Dzięki temu oszczędzimy czas, pieniądze, ale również wejdziemy w takie obszary, które wymagają, krótko mówiąc, naprawy.

Kolejne pytanie dotyczyło tego czasu kontroli doraźnej. Proszę państwa, robimy kontrole doraźne, bo wychodzą takie sprawy w ciągu roku, gdzie obywatele, posłowie i różne organizacje zwracają się do nas o pilne przeprowadzenie kontroli. Jest to tryb uproszczony, który pozwala nam szybko odpowiedzieć na pytania, które są problematyczne i wywołują wiele emocji w społeczeństwie. Żeby tego uniknąć, załatwiamy to przy pomocy tego typu kontroli. A ustawa wyraźnie mówi, że robimy kontrole planowe, jak i również doraźne. Więc tutaj nie ma żadnej sprzeczności, tak jak pan powiedział, że łamiemy tutaj jakiekolwiek reguły i pozwalamy sobie na daleko idącą elastyczność. Tak jak nam pan to zarzuca

kolejny raz, chociaż to jest nieprawda, że w przypadku polityki kadrowej coś nadużyliśmy. Chodzi o kontrolę spraw dotyczących konkursów. Otóż był audyt, który ostatnio prezentowaliśmy, który potwierdził, że żadnego naruszenia prawa nie zrobiliśmy, wszystko robimy lege artis. Głównie chodzi o efekty naszej kontroli, żebyście państwo rzeczywiście mieli do dyspozycji materiał, który wpływa na ulepszanie funkcjonowania państwa, w tym części administracyjnej i samorządowej. Taki jest nasz główny cel. Ale również żebyśmy zaoszczędzali pieniądze, które czasem niestety są niegospodarnie wydawane.

Jeśli chodzi o spółki Skarbu Państwa, to, proszę państwa, różnie z tym bywało. Została wywołana spółka Orlen – państwo doskonale wiecie, że były nawet takie momenty, że nawet stamtąd się zwracano do nas, żebyśmy robili kontrolę. Potem przyszedł okres taki, że nam zabraniano wchodzić, mimo że żadne przepisy nie zabraniają nam takich uprawnień. W związku z czym myśmy przygotowali projekt ustawy, który jest w tej chwili złożony u marszałka, aby rozwiać wszelkie wątpliwości. Tam ta sprawa jest dokładnie dopracowana, żeby nie było żadnych wątpliwości, że mamy prawo kontrolowania wszystkich spółek Skarbu Państwa, jak również fundacji, które te spółki Skarbu Państwa tworzą. Bo się robi w ten sposób – i to ostatnio miało miejsce – że duże pieniądze przekazywane były do fundacji i uznawane za pieniądze prywatne. No, proszę państwa, w jaki sposób mogą być to prywatne pieniądze, kiedy ani spółka nie ma nad tym kontroli i nikt nie wie, co się z tymi pieniędzmi robi? A po prostu chodzi tu nie o miliony, ale czasem o miliardy. Bo z takim zjawiskiem mamy do czynienia. Więc po to jest NIK. Po to właśnie wyciągamy wnioski i przygotowaliśmy zmianę ustawy, aby to wszystko uregulować i aby NIK miała uprawnienia – żeby nie było najmniejszej wątpliwości.

Jeśli chodzi o kwestie bezpieczeństwa – to proszę państwa, to jest teraz najważniejsza dla nas sprawa, bo tu nie ma lewa, prawa, tu wszyscy musimy być zgodni, bo tu chodzi o nasze bezpieczeństwo i naszą egzystencję. Więc w pierwszej kolejności badamy te sprawy, żebyśmy doskonale wiedzieli, jeśli wydajemy niemałe pieniądze na bezpieczeństwo, czy one są prawidłowo wydawane. Czy są one efektywne. Czy my jesteśmy przygotowani pod każdym względem i czy wszystkie formacje, które się tym powinny zajmować, wypełniły wszystkie zadania i wydały pieniądze w sposób właściwy. Dlatego tu te kontrole zaplanowaliśmy. Oczywiście w większości to są jawne informacje, ale wy jako posłowie macie zawsze dostęp do naszych protokołów i wystąpień, tak że jak państwo będziecie sobie życzyć, to po naszych kontrolach spokojnie można przyjść i wszystko sobie przejrzeć i zapoznać się z materiałami. Ja sądzę, że ma to olbrzymie znaczenie. Tak samo, jeśli chodzi o kwestie służby zdrowia i ośrodków sportu – tu chodzi o to, żeby nasza młodzież miała możliwość ćwiczenia, uzyskiwania sprawności. Bo proszę państwa, jest problem naboru młodzieży, która pod względem fizycznym jest niesprawna, do wojska. To jest też bardzo poważny problem i myślę, że ten temat będzie przez nas dosyć mocno zbadany.

Jeśli chodzi o sprawozdania finansowe dotyczące działań przeciwpowodziowych – tu, proszę państwa, bardzo ważny temat. My prowadziliśmy poważną kontrolę, państwo się z nią zapoznali, olbrzymie pieniądze były wydane. Dzięki nam został zbudowany zbiornik – akurat on zdał egzamin, bo gdyby ta budowa nie została zakończona, mam na myśli Racibórz, to sytuacja po tej powodzi, która miała miejsce w Kłodzku, wyglądałaby zupełnie inaczej. Zbiornik zrobił swoje, aczkolwiek trzeba sobie jasno powiedzieć, że cztery inwestycje, które tam miały być zakończone, nie zostały zakończone – i skończyło się, jak się skończyło. Więc tu chodzi o to, żebyśmy zwracali jednak uwagę... Bo m.in. działania państwa i opinii publicznej wpływają na to, że ci, którzy decydują o tym, którzy powinni to zrobić, robią to szybciej i sprawniej.

Jeśli czegoś nie dopowiedziałem, to bardzo proszę o ewentualne powtórzenie, ale jeszcze mój zastępca, Piotrek, chciał państwu coś więcej powiedzieć.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Jeszcze pan prezes? Tak? Bardzo proszę.

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Piotr Miklis:

Ja króciutko. Oczywiście zbiornik Racibórz to jest nasza duma, dlatego że tam kontrolę przeprowadzaliśmy siedemnaście razy. W zasadzie, można powiedzieć, że w 2014 r. zapobiegliśmy powstaniu tzw. luki finansowej, bo tam po prostu brakło pieniędzy. Do tego kredytu z Banku Światowego, który był zaciągnięty, doszły pieniądze europejskie. To jest – na marginesie –

dobry przykład tego, że wielkie przedsięwzięcia inwestycyjne muszą mieć zapewnioną ciągłość realizacji bez względu na opcje polityczne.

Jeżeli chodzi o pytanie pana Przemysława Witka dotyczące tego, czy kontrola COS będzie kontrolą value for money – trochę mniej, bo to będzie kontrola inwestycyjna, natomiast właśnie skończyliśmy i jest w opracowaniu informacja z kontroli wykorzystania środków przez polskie związki sportowe. To jest kontrola, która może nie w pełni metodologią brytyjską, ale odpowie na pytanie, co podatnik dostaje za pieniądze przekazane do związków sportowych i ile kosztuje medal. Bo takie pytanie zadali Brytyjczycy po klęsce na olimpiadzie w Sydney, a z perspektywą organizacji olimpiady w Londynie w 2012 r. W Londynie zajęli drugie miejsce w klasyfikacji medalowej, o ile się nie mylę.

Jeżeli chodzi o kontrolę rządowych programów mieszkaniowych – to jest kontrola, która domyka. W tym roku jesteśmy na finiszu kontroli funkcjonowania Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa, a ta kontrola, która jest anonsowana w naszym planie pracy, będzie podsumowywała wysiłki na tym polu ponoszone przez poszczególne rządy w o wiele dłuższym horyzoncie czasowym. Dziękuję bardzo. Tyle uzupełnienia.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pan przewodniczący Szarama. W drugiej turze zgłosił się jako pierwszy.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

NIK przeprowadzała działania w sprawie polskiej polityki wizowej. Mamy informacje na temat afery, nieprawidłowości na Filipinach. Moje pytanie jest – kiedy rozpocznie się kontrola związana z tymi informacjami, że tam dochodzi do oszustw przy wydawaniu wiz? Jest to już bardzo głośna sprawa. Dotyczy ona 2024 r. Do Ministerstwa Spraw Zagranicznych zwróciła się parlamentarzystka filipińska. A więc pytanie, kiedy będzie kontrola NIK. Bo tu trzeba być konsekwentnym, skoro się o tych wizach tyle mówiło, więc należy sprawdzić, czy te informacje są prawdziwe. I czy rzeczywiście za łapówki są umawiane spotkania w sprawie przyznania tych wiz obywatelom Filipin na pobyt w Polsce. A więc to jest pytanie – kiedy ta kontrola będzie miała miejsce?

Jeszcze raz, ja to pytanie sprecyzuję: kto decyduje o przeprowadzeniu kontroli doraźnej rozpoznawczej?

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pani poseł Izabela Bodnar.

Poseł Izabela Bodnar (Polska2050-TD):

Ja jeszcze w drugiej turze, tak szybko, z głębi serca. Bo znamienne jest to, że wróciłam przed chwilą z Komisji Gospodarki i Rozwoju, gdzie rozmawiamy na temat spółek Skarbu Państwa oraz pewnego rodzaju odpolitycznienia – i tam robimy analizę pewnej propozycji ustawy. A jeden z posłów mówi do mnie: pani poseł, wy tutaj rozmawiacie o spółkach Skarbu Państwa, a co się dzieje we Wrocławiu w spółkach miejskich? Przed chwilą pan poseł Szarama powiedział do mnie to samo o Wrocławiu. W zeszłym tygodniu we Wrocławiu miałam dyżury poselskie, gdzie przychodzą dziesiątki mieszkańców i każdy mi wskazuje na nieprawidłowości w spółkach miejskich Wrocławia. Czy to o wspomnianym TBS, gdzie milion złotych poszedł na wsparcie Śląska Wrocław, za co płacą mieszkańcy, czy to zoo, czy to Spartan, czy to szereg spółek wrocławskich. Z każdej strony dostaję informacje, że są tam nieprawidłowości. Poddaję tylko kierunkowo, czy nie warto by się było przyjrzeć niektórym spółkom miejskim. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję.

Poseł Koszutska.

Poseł Urszula Koszutska (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący, za umożliwienie zadania pytań. Ja chciałabym serdecznie podziękować za ten program, bo on rzeczywiście jest szczegółowy i plan pracy też szczegółowy i istotny. Szczególnie podziękowania za ten obszar związany z bezpieczeństwem, bo tu widzę, że tych kontroli będzie parę w tym zakresie. Wychodzę z założenia, że każda

kontrola ma służyć poprawie funkcjonowania państwa i zawsze jak do mnie do instytucji przychodziły kontrole, to się cieszyłam, bo wiedziałam, co będę mogła ewentualnie poprawić.

Pytania są następujące – proszę powiedzieć mi, czy państwo już wiecie, jakie spółki z udziałem Skarbu Państwa zamierzacie kontrolować w 2025 r. Drugie pytanie dotyczy obszaru zdrowia. Ponieważ wiemy, że takim strategicznym obszarem jest rynek apteczny. On też służy bezpieczeństwu. Czy państwo kiedyś rozważaliście kontrolę z obszaru runku aptecznego? Szczególnie jeśli chodzi o koncerny, które są na naszym krajowym rynku. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pani poseł Krystyna Skowrońska, bardzo proszę.

Poseł Krystyna Skowrońska (KO) – spoza składu Komisji:

Dziękuję bardzo.

Przyszałam na posiedzenie, aby się dowiedzieć po nieszczęśliwych sytuacjach, kiedy w Orlenie nie wpuszczono przedstawicieli NIK, żeby przeprowadzili kontrolę. W tej sprawie w poprzedniej kadencji odbyła się Komisja do Spraw Kontroli Państwowej i jej pełne wyjaśnienia. Chciałam się zapytać pana prezesa, czy w związku z tym odbyliście państwo kontrolę. Jakie były jej wyniki? Gdzie możemy zapoznać się z raportem? To jest rzecz istotna i to, o czym pan prezes powiedział, jest pokazaniem, jak transparentnie mają być wydawane pieniądze publiczne. Mnie przynajmniej zawsze uczono, że NIK wchodzi wszędzie, nawet do podmiotu prywatnego, aby zbadać wydatkowanie pieniędzy publicznych. I w tym zakresie udział Skarbu Państwa są środkami publicznymi. A to, co państwa spotkało, panie prezesie – przypominam sobie gorącą atmosferę Komisji w tej sprawie. Uprzejmie bym poprosiła o informacje. Jeżeli jest to możliwe, to proszę o krótkie wypowiedzenie się dziś w tej sprawie, a jeśli są wyniki kontroli, to chętnie się z nimi zapoznam.

W kontekście wypowiedzi pana posła Szaramy – chciałabym zapytać pana posła przewodniczącego Szaramę, czy pan poseł zwrócił się do MSZ. Bo sama kontrola to jest jakiś czas zdarzenia, o którym pan mówił. Czy pan spróbował sposobem pilnej interwencji, aby informację o tym problemie przekazać do MSZ albo do rządu? To w sprawie tego, o czym pan mówił, o problemie w konsulacie czy ambasadzie w Filipinach. Takie mam pytanie do pana posła, bo jeżeli będzie planowana nawet kontrola, to mija jakiś okres czasu. A zatem każdemu, który powziął taką informację – panu posłowi również – przysługuje zgłoszenie niezwłoczne i obowiązek przekazania takiej informacji o nieprawidłowości i przestępstwie. Bo łapówkarstwo to jest przestępstwo. W tym przypadku ja, jeżeli miewam różną wiedzę na temat zdarzeń, które wymagają pilnego poinformowania organów państwa, to tak czynię. I chciałam się zapytać, czy pan przewodniczący poza zadaniem dzisiejszego pytania poinformował stosowne organy. W tym kontekście zadanego pytania, ja go nie będę powtarzała, jak będzie, bo bardzo nas interesuje sprawa tego, żeby w sposób transparentny, zgodny z przepisami, bezpieczny dla kraju były wydawane wizy obywatelom innych państw. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Czy pan poseł Szarama chce odnieść się do pytania pani poseł Skowrońskiej?

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Ministerstwu Spraw Zagranicznych ta sprawa jest znana, dlatego że minister się już do tego w jakimś sensie ustosunkował. Natomiast ponieważ te informacje, dotyczące tych oszustw, są powtarzane, wobec tego moim zdaniem trzeba przeprowadzić tu czynności kontrolne, żeby w jakiś sposób rozstrzygnąć, kto ma rację. Więc tutaj Ministerstwa Spraw Zagranicznych czy prokuratury informować nie trzeba, dlatego że te organy mają te informacje. Ja nie posiadam jakiegóż wiedzy szczególnej. To jest wiedza wynikająca z ogólnych informacji. Natomiast znając zainteresowania pana prezesa NIK tymi sprawami wizowymi, to mówię teraz o tej kontroli, bo mamy posiedzenie Komisji, mówimy o kontrolach doraźnych, o kontrolach planowych i przy takiej rozbieżności oceny tej sytuacji, która ma miejsce na Filipinach – jest grupa pracowników, która już się sprawdziła albo się nie sprawdziła, ale ma jakieś

doświadczenie w przeprowadzaniu tych kontroli i mogłaby dostarczyć dodatkowych informacji dla premiera, Sejmu i MSZ. Dlatego że to są rzeczy, które nas bardzo interesują.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo za wyjaśnienie.

Teraz panie prezesie, pana czas.

Prezes NIK Marian Banaś:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, oczywiście, panie pośle, ta kontrola jest już w opracowaniu. My tę kontrolę podejmiemy. To będzie kontrola doraźna. Tak że tu będzie to zrealizowane.

Jeśli chodzi o kontrolę Orlenu, pani poseł, to chcę powiedzieć, że jesteśmy na finiszu tej drugiej kontroli, bo myśmy wcześniej robili kontrolę w oparciu o Ministerstwo Aktywów Państwowych – no niestety, nie zostaliśmy wpuszczeni do Orlenu. Teraz jest zupełnie inna sytuacja, mamy dostęp, tę kontrolę będziemy kończyć lada moment. Tak że jak wszystkie sprawy i procedury zostaną uprawnomożnione, to będzie można się całkowicie zapoznać z wystąpieniem.

Posel Krystyna Skowrońska (KO) – spoza składu Komisji:

Ale było trudno, przyzna to pan prezes. Było trudno się tam dostać w przeszłości. Dziękuję.

Prezes NIK Marian Banaś:

No nie było łatwo, ale byliśmy konsekwentni.

Odnosnie do spółek i o jakie spółki chodzi – to my mamy tu zaznaczony obszar, natomiast już szczegółowo to będziemy w trakcie analizy ryzyka z kontrolerami decydować, w które podmioty będziemy wchodzić.

Jeszcze pan prezes.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Jeszcze pan prezes. Bardzo proszę.

Wiceprezes NIK Piotr Miklis:

Jeśli mogę uzupełnić – oczywiście preferencja będzie przyznana tym spółkom, które odmówiły współpracy podczas poprzednich kontroli, bo to są naszym zdaniem obszary ryzyka.

Jeszcze, za pozwoleniem pana prezesa, jeżeli chodzi o spółki komunalne – ja ciągle jestem emocjonalnie związany z delegaturą wrocławską, którą kierowałem przez kilka lat. Śląsk Wrocław – właśnie jest w toku kontrola doraźna dotycząca zaangażowania miasta i jego instytucji w ten klub sportowy.

Jeśli chodzi o spółki Skarbu Państwa, o których pan prezes już wspomniał... Chyba wszystko. Dostęp do broni – drugi kwartał...

Prezes NIK Marian Banaś:

Panie przewodniczący, jeśli można, jeszcze chciałem, żeby pan prezes też...

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Bardzo proszę, panie prezesie.

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Jacek Kozłowski:

Jeżeli chodzi o spółki Skarbu Państwa, to obok tej kontroli, o której wspomniał pan prezes, gdzie jeszcze podmioty będziemy dobierali – to jest kontrola zatytułowana „Wybrane wydatki spółek z udziałem Skarbu Państwa oraz podmiotów zależnych i powiązanych” – mamy dedykowane kontrole w planie dla konkretnych spółek, wymienionych z nazw. To jest państwowy holding spożywczy Krajowa Grupa Spożywcza SA i ta kontrola wynika z analizy ryzyka i z ryzyk stwierdzanych podczas kontroli ubiegłorocznych w tej grupie spółek, które częściowo podlegają KOWR-owi – którą ja nadzorowałem, stąd znam powody, dla których ona się tu znalazła. Mamy kompleksową kontrolę w spółce Anwil SA. I mamy bardzo ważną kontrolę związaną z naszym priorytetem bezpieczeństwa, w Polskiej Grupie Zbrojeniowej i podmiotach zależnych, które mają właśnie formę spółek Skarbu Państwa.

Jeszcze troszkę uzupełniając, jeśli pan prezes pozwoli, to, co pan prezes powiedział w odpowiedzi panu posłowi Szaramie o kontrolach doraźnych – mamy trzy typy kontroli doraźnych. To są kontrole sprawdzające, czyli kontrole, gdzie sprawdzamy realizację wniosków

z kontroli planowych, które zrealizowaliśmy. Mamy kontrole rozpoznawcze, które są kontrolą uproszczoną, która pozwala nam potwierdzić, czy istnieje rzeczywiście ryzyko uzasadniające przygotowanie przyszłej kontroli planowej. To zawsze było w NIK. Mamy trzeci typ kontroli doraźnych – to są kontrole wynikające z takich doraźnie pojawiających się skarg, problemów, na które zwracają uwagę media. I za każdym razem te kontrole są analizowane i opiniowane w Departamencie Strategii przed podjęciem decyzji o realizacji takiej kontroli. Oczywiście dominują kontrole planowe i muszą dominować, ale NIK musi zachować też zdolność do podjęcia kontroli w uzasadnionych sytuacjach – tam, gdzie konieczność szybszej reakcji i realizacji wynika ze skarg, interpelacji poselskich, analizy publikacji medialnych. To są kontrole krótsze niż planowe. To są kontrole realizowane w trybie doraźnym, ale one muszą być. Nie możemy zrezygnować z kontroli doraźnych.

Posel Wojciech Szarama (PiS):

Pan bierze udział w procesie decydowania o tych kontrolach rozpoznawczych? Panie wiceprezesie Kozłowski, bierze pan w tym udział?

Wiceprezes NIK Jacek Kozłowski:

Do pewnego stopnia tak, aczkolwiek przede wszystkim to Departament Strategii z udziałem radcy, który nadzoruje dany obszar spraw, zatwierdza i analizuje te kontrole doraźne. Na tej podstawie prezes podejmuje decyzję. Ja nadzoruję część kontroli doraźnych.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Jeszcze pan prezes, bardzo proszę. Wszyscy prezesowie chcą się dziś wypowiedzieć. Jakaś premia jest przewidziana, panie prezesie?

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli Michał Jędrzejczyk:

Bardzo dziękuję.

Ja tylko w nawiązaniu do kontroli doraźnej i pytania pana posła. Tylko chciałbym tu dodać, że kwestie, o które pan pyta, reguluje zarządzenie prezesa NIK z dnia 22 lutego 2020 r. w sprawie szczegółowych zasad przygotowania kontroli i zadań kontrolerów, zasad sporządzania informacji o wynikach kontroli. Tam ta procedura jest opisana. To zarządzenie jest publicznie dostępne w BIP. Można się z nim zapoznać. Ja tylko zaznaczę, że to, o czym mówił pan prezes Jacek – z wnioskiem o taką kontrolę doraźną zwraca się dyrektor jednostki kontrolnej. Oczywiście w tym zakresie zgodę na przeprowadzenie takiej kontroli podejmuje prezes bądź wiceprezes NIK zgodnie z tym zarządzeniem, po wcześniejszej opinii radcy prezesa NIK i Departamentu Strategii, który jest odpowiedzialny za plan pracy. A więc tu nie ma możliwości, żeby prezes czy wiceprezes polecił komuś przeprowadzenie kontroli doraźnej. Zawsze z takim wnioskiem występuje kontrolna jednostka organizacyjna i my podejmujemy te decyzje dopiero po zasięgnięciu opinii radcy prezesa i Departamentu Strategii. Więc ten proces opiniowania jest bardzo skrupulatny, szczegółowy i gdy nie ma analizy ryzyka, to takich kontroli nie podejmujemy z uwagi na ograniczone zasoby i środki finansowe w tym zakresie. Takich przypadków, gdzie odmawiamy przeprowadzenia kontroli, jest też bardzo wiele. Po prostu nie mamy na to środków.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Zamykam dyskusję. Pan poseł Witek chciał otworzyć szóstą turę. Na to już nie pozwalam. Stwierdzam, że Komisja...

Posel Urszula Koszutska (KO):

Przepraszam, panie przewodniczący. Nie uzyskałam odpowiedzi w związku z rynkiem aptecznym.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Pani poseł Koszutska nie uzyskała odpowiedzi. No panie prezesie.

Prezes NIK Marian Banaś:

My w tym momencie prowadzimy doraźną kontrolę. I oczywiście ta doraźna kontrola nam tu wskaże, czy będzie tu konsekwencją zrobienie jakiejś kontroli poważniejszej, planowej.

Wiceprezes NIK Michał Jędrzejczyk:

Też nie tak dawno temu pojawiła się informacja o wynikach kontroli w zakresie leków OTC, czyli leków dostępnych bez recepty. Komisja też w tej sprawie... Też uważam, że ta informacja jest bardzo poważna i warto byłoby na nią zwrócić uwagę, również w tej kontroli, którą będziemy teraz robić.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Stwierdzam, że Komisja zapoznała się z planem pracy NIK na 2025 r.

Wobec wyczerpania porządku dziennego zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję zaproszonym gościom na czele z panem prezesem Marianem Banasiem. Dziękuję pani poseł Krystynie Skowrońskiej za gościnny udział w Komisji. Dziękuję panom i paniom posłom. Dziękuję bardzo.